

Beleidsplan Sociale Veiligheid 't Ravelijn

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1 De definitie van ongewenst gedrag	4
1.2 De definitie van pesten	4
2. Verdieping ten aanzien pesten/plagen	5
2.1 Verschil plagen en pesten.....	6
2.2 Kenmerken van de pestende leerling	7
2.3 Kenmerken van de gepeste leerling	8
2.4 Kenmerken van leerlingen die meedoen of zich afzijdig houden.....	9
3. Schoolbrede aanpak.....	9
3.1 Coördineren van het beleid ten aanzien van ongewenst gedrag en fungeren als aanspreekpunt in het kader van ongewenst gedrag voor personeel/ouders en leerlingen.	9
3.2 Monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen, zodanig dat het een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van leerlingen.....	10
3.3 Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS).....	11
3.4 PAD.....	11
3.5 Rots en Water.....	112
3.6 Diverse projecten ter ondersteuning van de sociaal en emotionele ontwikkeling....	122
3.7 Time in.....	13
3.8 Bedaar ruimte	13
3.9 Mediawijsheid/mediamasters.....	13
3.10 Week tegen pesten/PBS pestpreventielessen.....	13
4. Curatieve Schoolbrede aanpak.....	14
5. Incidentenbeleid t.a.v. sociale veiligheid personeel.....	15
6. Samenwerking met ouders.....	16
7. Contact ketenpartners.....	17
8. Coördinator Sociale Veiligheid.....	17
9. Ondertekening.....	18
10. Bijlagen.....	19
11. Tijdsplan.....	20

1. Inleiding

Onze visie is:

“In ons pedagogisch klimaat bieden we veiligheid, voorspelbaarheid en duidelijke structuur. Al ons handelen is gebaseerd op de 3 kernwaarden van 't Ravelijn: respect, veiligheid en verantwoordelijkheid. We hebben een goede samenwerking met het kind en de ouders hoog in ons vaandel staan. Een goede samenwerking kan alleen tot stand komen als iedereen zijn verantwoordelijkheid hierin neemt. Dit blijkt uit een actief betrokken houding van iedereen. Hiervoor is een open communicatie, luisteren naar elkaar en vertrouwen hebben in elkaar een voorwaarde. Als school communiceren we helder en oplossingsgericht. Vanuit ons veilige pedagogische klimaat stimuleren wij de persoons-, kennis- en talentontwikkeling van onze kinderen met hun speciale onderwijsbehoeften. We stemmen ons pedagogisch en didactisch handelen af op de specifieke behoeften van elk kind. Regelmatig is er sprake van een zeer complexe problematiek. Deze problematiek brengt met zich mee dat leerlingen vaak belemmerd worden in hun leerproces. Dat kan betekenen dat het onderwijs anders georganiseerd moet worden en dat de doelen uit het regulier onderwijs aangepast moeten worden. Heel belangrijk is dat onze leerlingen zich veilig voelen in een professioneel pedagogisch klimaat. Onze professionele en betrokken medewerkers staan hiervoor met hart en ziel klaar.”

Op onze school proberen we voor de kinderen een 'veilig klimaat' te scheppen. Een 'veilig klimaat' waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Ongewenst gedrag vormt een bedreiging voor een plezierig werk- en leefklimaat op school. Helaas komt ongewenst gedrag voor, ook bij kinderen op 't Ravelijn.

Pesten is een vorm van ongewenst gedrag; maar onder ongewenst gedrag worden veel meer ongewenste gedragingen verstaan. We spreken daarom verderop in dit plan niet van 'pesten' maar gebruiken de term 'ongewenst gedrag'.

In dit beleidsplan sociale veiligheid wordt de structurele en schoolbrede aanpak voor ongewenst gedrag beschreven. In dit plan is in ieder geval opgenomen dat 't Ravelijn:

- a. beleid voert met betrekking tot veiligheid, dat gericht is op aanpakken en tegengaan van pesten.
- b. de sociale veiligheid van leerlingen op school monitort;
- c. er zorg voor draagt dat leerlingen, leraren en ouders een beroep kunnen doen op een coördinator sociale veiligheid;
- d. er zorg voor draagt dat bij een persoon tenminste de volgende taken zijn belegd:
  - het coördineren van het anti-pestbeleid, en
  - de belangenbehartiging in het kader van pesten.

Daar waar in het protocol gesproken wordt over ouders, bedoelen we ouders en/of verzorgers.

Doel: Een sociaal veilige school voor leerlingen, ouders, personeel en alle betrokkenen.

Wij vinden de school veilig, als de psychische, sociale en fysieke veiligheid van leerlingen/ouders en personeel niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Daarbij heeft school zorgplicht om goed beleid rondom preventie en afhandeling van incidenten te realiseren. In samenwerking met ouders hebben wij de taak om incidenten van ongewenst gedrag online en offline buiten de school te begeleiden.

1.1 De definitie van ongewenst gedrag

Onder ongewenst gedrag verstaan wij alle uitingen die niet in lijn zijn met de omgangsvormen en de regels en afspraken binnen onze school. Er zijn meerdere vormen van ongewenst gedrag:

- Verbaal; bijv. schelden, schreeuwen.
- Fysiek; bijv. slaan, schoppen, gooien met spullen, dingen kapot maken.
- Seksuele intimidatie; bijv. ongewenste aanrakingen, ongewenste toespelingen.
- Respectloos gedrag; bijv. omgaan met gezag, houden aan afspraken.
- Discriminatie; bijv. discriminatie vanwege huidskleur, afkomst.
- Pesten; zie de definitie van pesten.

1.2 De definitie van pesten

De Wetgeving Sociale Veiligheid op school (mei 2015) definieert pesten als een vorm van agressief gedrag, waarbij een betrekkelijk machteloze persoon wordt aangevallen, vernederd of buitengesloten door één of meerdere individuen. Pesten heeft drie kenmerken:

- Het is intentioneel
- Het vindt herhaaldelijk en over een langere periode plaats
- Er is een machtsverschil tussen dader en slachtoffer.

Er is sprake van pesten wanneer iemand herhaaldelijk of een lange tijd schade ondervindt door bewust handelen van een of meerdere leerlingen. Er is hierbij een duidelijke daderrol en een slachtofferrol. Ook de rol van de 'meelopers' of omstanders wordt bij de pestpreventie binnen heel belangrijk gevonden.

2. Verdieping ten aanzien pesten/plagen

Helaas wordt er op iedere school gepest. Ook op onze school, waar leerlingen zich niet altijd bewust zijn van het effect van hun gedrag op anderen, komt pesten voor. Preventief werken wij met SWPBS en bieden lessen aan uit het pestpreventieplan van SWPBS. Elk jaar en indien nodig extra zullen deze lessen worden herhaald.

Wanneer pestgedrag toch wordt gesignaleerd zullen we binnen 't Ravelijn zullen als team optreden tegen pestgedrag en het bespreekbaar maken naar leerlingen en ouders. Het aanpakken van het pesten doen we door middel van de 5-sporenaanpak. Deze aanpak is gericht op de gepeste leerling, de leerling die pest, de groep, de ouders en de school.

Je veilig voelen, mogen zijn wie je bent en ruimte krijgen om je verder te ontwikkelen, staan hierin centraal.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen zowel leerlingen als leerkrachten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Dat is ook de reden van dit beleidsplan. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) om het pesten tegen te gaan. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. De sociale veiligheid coördinator is aanspreekpunt voor collega's leerlingen en ouders als het gaat om pesten op school.

2.1 Verschil plagen en pesten

Wat kun je in zijn algemeenheid zeggen over het verschil tussen pesten en plagen? In het onderstaande schema worden de twee naast elkaar uiteengezet.

Plagen	Pesten
Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.	Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
Speelt zich af tussen "gelijken", er is geen machtsverhouding.	Ongelijke strijd. De onmachtgevoelens van de gepeste staan tegenover de macht gevoelens van de pestkop. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker.
Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend en agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
Wie plaagt ligt niet vast. De ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde personen, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Op veel scholen wordt dan ook gezegd dat plagen wel mag maar pesten niet. Is dit ook handig voor de leerlingen op 't Ravelijn? Plagen kan snel overgaan in pesten. Vooral kwetsbare leerlingen zijn gevoelig voor plagen

en zullen de situatie niet altijd goed kunnen inschatten. Hierdoor ontstaan misverstanden en kunnen er vervelende situaties ontstaan. Sociale situaties zijn voor leerlingen op 't Ravelijn niet altijd makkelijk en kunnen snel verkeerd begrepen worden. Er is op deze school dan ook extra aandacht voor deze situatie en er worden vanuit SWPBS, Rots en Water en PAD-gedragslessen aangeboden om de leerlingen inzicht te geven in deze situatie en handvatten om er mee om te gaan.

Plagen en pesten zijn een onderdeel van het leven waarmee leerlingen altijd geconfronteerd zullen worden. Er wordt ook gezegd dat plagen goed is voor je sociale ontwikkeling. Je leert voor jezelf opkomen en het verschil zien tussen een grapje en werkelijkheid. Hoe leer je het verschil aan leerlingen, voor wie het inschatten van dit soort situaties niet vanzelfsprekend zijn?

Wij vinden dat we juist met deze zaken aan de slag moeten gaan om leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de maatschappij. Een maatschappij waarin niet altijd rekening wordt gehouden met kwetsbare mensen. Door het zelfbeeld te verbeteren en het zelfvertrouwen te vergroten weten leerlingen waar hun kwaliteiten en leerpunten liggen.

2.2 Kenmerken van de pestende leerling

Pesters zijn vaak de sterken in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag van binnen zijn ze vaak onzeker en proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Er is onderzoek gedaan naar de oorzaken van pestgedrag. Deze staan hieronder genoemd:

- Problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de strijd aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Leerlingen die het nodig vinden om anderen te pesten zijn vaak ook fysiek sterk. Door hun fysieke overmacht kunnen ze het zich permitteren om zich agressiever op te stellen en te reageren met dreiging van geweld. Men denkt vaak dat de pesters de populaire leerlingen in de klas zijn. Dit is niet altijd waar, ze dwingen het af door hun fysieke overmacht.
- Pesters hebben feilloos in de gaten wie ze kunnen pesten en wie ze nodig hebben om hun positie te versterken. Een pester krijgt een deel van de groep mee omdat leerlingen uit de zwijgende middengroep bang zijn zelf slachtoffer te worden.
- Het komt ook voor dat de 'pester' zelf slachtoffer is of is geweest van pesterijen. Door zich op deze manier op te stellen, verdedigt hij zich tegen de groep en neemt zo weer de controle over.

Er is een verschil te zien tussen het pestgedrag van meisjes en jongens. Daar waar jongens zich vaak fysiek uiten, pakken meisjes dit meestal anders aan. Meisjes pesten meestal verbaal, en op een subtiele manier. Ze maken opmerkingen die op verschillende manieren uitgelegd kunnen worden maar voor het slachtoffer kwetsend zijn.

Een 'pester' maakt vaak zelf een abnormale sociale ontwikkeling door. Door pestgedrag leert hij onvoldoende om te gaan met het uiten van agressie en boosheid. Door de verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vrienden te maken en te behouden. Door hun machtspositie in te zetten proberen ze dit voor elkaar te krijgen.

Een training waarbij sociale vaardigheden, zelfbeeld en reflectie centraal staat, kan de leerling helpen beter met sociale situaties om te gaan zonder gebruik te maken van eerdere mechanismen zoals pestgedrag.

2.3 Kenmerken van de gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans om gepest te worden dan anderen. Dit kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben.

Leerlingen die niet weerbaar, onzeker of angstig zijn, lopen een groter risico om gepest te worden, omdat ze een makkelijk slachtoffer zijn voor de pester. Deze gevoelens worden versterkt door het pesten en zo ontstaat een vicieuze cirkel die moeilijk te doorbreken is en veel schade achterlaat bij de gepeste leerling. Uit onderzoek blijkt ook dat de pester zijn kans grijpt op het moment dat de situatie dit toestaat. Een onveilige situatie is een voorbeeld waar de pester gebruik maakt van de situatie om contact te zoeken met de gepeste leerling. Leerlingen die gepest worden voelen zich vaak eenzaam en hebben op de plaats (zoals de school) waar ze gepest worden zelden vrienden. Ze zoeken vaak contact met volwassenen of jongere leerlingen.

Een kind dat gepest wordt praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt.
- Het probleem lijkt onoplosbaar.
- Het idee dat het niet mag klikken.

2.4 Kenmerken van leerlingen die meedoen of zich afzijdig houden

Naast de leerling die gepest wordt en de leerling die pest, zijn er leerlingen die zich aansluiting zoeken met de pester. Deze leerlingen zijn vaak bang om zelf slachtoffer te worden en gaan mee met de pester om zelf niet op te

vallen, deze groep noemen we de meelopers. Naast de leerlingen die mee gaan met de pester is er ook een groep die zich afzijdig houdt en zich terugtrekt. Ze doen niets om de gepeste leerling te ondersteunen omdat ze niet goed weten hoe ze dit kunnen doen, deze groep noemen we de zwijgende middengroep. Bij de aanpak van pestgedrag is het belangrijk om deze groep te mobiliseren en handvatten te bieden om op te staan tegen het pesten.

3. Schoolbrede aanpak

Omgaan met ongewenst gedrag vraagt om meer dan een plan beschreven in een protocol. Het vraagt om een positieve aanpak die in alle ruimtes en groepen en met regelmaat aangeboden en onderhouden wordt. School behoort een veilige plek te zijn voor alle leerlingen. Ongewenst gedrag bedreigt dit uitgangspunt. 't Ravelijn heeft gekozen voor een aanpak waarbij het sociaal-emotioneel leren van de hele school de hoogste prioriteit krijgt, in plaats van alleen te focussen op een anti-pestprogramma in de groep.

Wij, het schoolteam van 't Ravelijn, kiezen ervoor om te investeren in een stevig positief schoolsysteem, waarin ook het voorkomen van ongewenst gedrag is opgenomen. Ons aanpak bestaat uit;

- Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS) (bijlage 1)
- PAD (Programma Alternatieve Denk strategieën) (bijlage 2)
- Rots en Water (bijlage 3)
- Diverse projecten ter ondersteuning van de sociaal en emotionele ontwikkeling (bijlage 3)
- Time in (bijlage 4)
- Bedaar ruimte (bijlage 5)
- Mediawijsheid/ Mediamasters (bijlage 3)
- Week tegen het Pesten (bijlage 3)
- PBS pestpreventielessen (bijlage 6)

3.1 Coördineren van het beleid ten aanzien van ongewenst gedrag en fungeren als aanspreekpunt in het kader van ongewenst gedrag voor personeel/ouders en leerlingen.

- Op school hebben we een klachtencontactpersoon in de persoon van Mariette Ekkels. Zij kan klachten van ouders of teamleden filteren en zo nodig verwijzen naar de vertrouwenspersoon.
- De vertrouwenspersoon is onze maatschappelijk werker (Corinne van Wieren). Dit is de persoon die leerlingen en ouders begeleidt bij de formele klachtenprocedure via de klachtencommissie.
- Op school hebben we een commissie sociale veiligheid bestaande uit Lenny Smit, Sandra de Jong en Marit Jorna. Coördinator

hierin is Marit Jorna. De coördinator sociale veiligheid is een aanspreekpunt voor leerlingen die worden gepest, willen praten over situaties waarin gepest wordt en vragen hebben over pesten. De coördinator sociale veiligheid is ook aanspreekpunt voor ouders. De coördinator sociale veiligheid kan indien nodig doorverwijzen. De commissie sociale veiligheid ondersteunt leerkrachten, wanneer er sprake is van pesten in de klas. Hierbij zal ook de IB-er ingeschakeld worden.

- De commissie sociale veiligheid komt aan het begin van ieder schooljaar in de klas om te vertellen over de functie en bereikbaarheid.

3.2 Monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen, zodanig dat het een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van leerlingen.

Op onze school monitoren we de sociale veiligheid door het invullen van:

- ZIEN! vragenlijst sociaal emotionele ontwikkeling voor iedere leerling, na analyse wordt een individueel handlingsplan opgesteld met sociaal emotionele doelen. Dit vindt in oktober plaats en in februari vindt de evaluatie en bijstelling van de doelen plaats. (bijlage 10)
- 'ZIEN! Leerlingen van groep 5-8 vullen in: 'Leer- en leefklimaat' voor het monitoren van pestgedrag. Dit vindt in maart plaats.
- 'ZIEN! Leerlingen van groep 5-8 vullen in: 'Sociale vaardigheid' voor het monitoren van de veiligheidsbeleving van het kind. Dit vindt in maart plaats. Of via vensters leerlingen tevredenheid vragenlijst.
- Voor alle groepen vult de leerkracht/ondersteuner samen met de leerlingen twee keer per jaar een sociogram in via Parnassys. In de week voor de herfstvakantie en in de week voor de voorjaarsvakantie.
- Middels periodiek tevredenheidsonderzoek wordt data verzameld over de beleving van ouders en personeel op gebied van sociale veiligheid. Deze lijsten worden afgenomen via Vensters.nl. De resultaten van de oudervragenlijst zijn openbaar via www.scholenopdekaart.nl en worden opgenomen in de schoolgids.
- Incidenten worden geregistreerd in Swissuite registratiesysteem. Deze data wordt eens per maand tijdens de SWPBS stuurgroep vergaderingen en tijdens elke IB-overleg geanalyseerd.
- Gegevens sociale veiligheid worden door de directie opgestuurd naar de inspectie in mei.

Daarnaast maken de groepen met extra zorgleerlingen gebruik van SEOII om het gedrag van de leerlingen te monitoren. In schooljaar 2020 is hier een start meegemaakt.

3.3 Schoolwide Positive Behavior Support (SWPBS)

SWPBS is een geïntegreerde, schoolbrede en preventieve aanpak, gericht op alle leerlingen. Doel van dit systeem is om een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt om optimaal te profiteren van het geboden onderwijs. Om dit te bereiken maakt SWPBS gebruik van een combinatie van 'evidence based' interventies en strategieën, gericht op het versterken van gewenst gedrag en op het voorkomen van probleemgedrag. Voor meer informatie zie SWPBS schooldocument 't Ravelijn (bijlage 1).

3.4 PAD

PAD staat voor 'programma alternatieve denkstrategieën' of voor de kinderen 'proberen anders te denken'. (bijlage 2)

Het kerndoel van PAD is: zelfstandig sociale problemen leren oplossen.

Dit kerndoel is onder te verdelen in 5 doelstellingen van PAD.

Leerlingen leren met PAD:

- Vaststellen en begrijpen van gevoelens (van zichzelf en van anderen) en daarmee zichzelf en anderen ook beter te begrijpen.
- Gevoel van eigenwaarde te vergroten
- Zelfcontrole te bevorderen
- Eigen problemen op te lossen
- En uiteindelijk om effectiever te leren in de klassensituatie.

Het is de bedoeling dat kinderen leren zelfstandig na te denken, zelfvertrouwen te hebben, verantwoordelijk te dragen, gemotiveerder zijn om te leren en om meer doorzettingsvermogen te krijgen.

Aan het begin van het schooljaar wordt er aandacht geschonken aan de groepsvorming, middels groepsvormende activiteiten, opstellen van klassenregels/afspraken en werken we aan een thema rondom de sociale emotionele ontwikkeling. Door het jaar heen wordt de methode gevolgd en wordt er elke week 1 Padles gegeven. In de bovenbouw wordt de Padles afgebouwd en hier komen klassenvergaderingen voor terug.

3.5 Rots en Water.

Rots en Water is een psycho-fysiek programma: via oefeningen, momenten van persoonlijke lichamelijke bewustwording en kringgesprekken wordt er gewerkt aan zelfreflectie, zelfbeheersing en zelfvertrouwen. (bijlage 3)

Ongewenst gedrag wordt voorkomen en in de kiem meteen aangepakt. Al spelenderwijs leren onze leerlingen met elkaar samen te spelen en samen te werken. Juist door de ontwikkeling van positieve, sociale competenties wordt een belangrijke basis gelegd en voor een positief leer- en

speelklimaat hetgeen een zeer belangrijke, preventieve werking heeft op het ontstaan van ongewenst gedrag.

Bouwstenen van Rots en Water Training zijn:

- Zelfkennis (Ik weet wie ik ben, waar ik goed in ben, wat voor mij belangrijk is)
  - Zelfbeheersing (Ik kan kiezen wat ik doe, ook in lastige situaties)
  - Zelfvertrouwen (Ik vertrouw op mijn kracht, op mijn keuze, ik heb een doel)
  - Zelfreflectie (Ik kijk terug op wat ik heb gedaan, wat kan ik ervan leren)
- Elke groep volgt per jaar 10 lessen Rots en Water onder leiding van een gecertificeerde trainer.

3.6 Diverse projecten ter ondersteuning van de sociaal en emotionele ontwikkeling.

Doel van de projecten t.a.v. de sociaal emotionele ontwikkeling op 't Ravelijn: "Het ontwikkelen van een zo groot mogelijke autonomie van het kind. Ieder kind wordt de mogelijkheid geboden om zijn/haar competenties op een zo zelfstandig mogelijke manier te ontwikkelen op zijn/haar eigen niveau".

Om de leerlingen voor te bereiden op een plek in de maatschappij moeten zij leren om zichzelf te presenteren, keuzes te maken, voor zichzelf op te komen, om te gaan met beperking/ stoornis, ervaringen met anderen te delen, aardig te doen tegen anderen, om te kunnen gaan met ruzies en leren (samen) spelen. Daarnaast moeten zij informatie krijgen over verschillende onderwerpen o.a. seksualiteit, pesten, alcohol, roken, gamen, media en computergebruik en leren hier mee om te gaan.

Per project worden de leergebied overstijgende kerndoelen beschreven die bijdragen aan de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen op 't Ravelijn. (bijlage 3)

Aanbod projecten:

- Iedereen is anders (psycho-educatie eindleerlingen)
- Seksuele voorlichting
- SoVa training
- Kids Skills
- Week tegen pesten
- Transporters
- Op tijd voorbereid tegen Alcohol, Roken en gameverslaving
- Mediawijsheid en mediamasters
- Halt voorlichting vuurwerk en jeugdcriminaliteit

3.7 Time in

De Time in werkt preventief om frustraties en boosheid te voorkomen, door het aanbieden van een plek buiten de klas om rustig te werken, tot rust te komen en ter ontspanning. (bijlage 4)

3.8 Bedaar ruimte

In de bedaar ruimte komen leerlingen op momenten dat zij een gevaar voor zichzelf of een ander zijn en het niet lukt om op een andere plek tot rust te komen. Dit gebeurt onder strikte voorwaarden zie protocol Bedaar ruimte (bijlage 5)

3.9 Mediawijsheid/mediamasters

Door actief les te geven over het omgaan met de diverse media, leren de leerlingen zich sociaal veilig te gedragen binnen de media.

Tevens door het hanteren van de schoolbrede regels/afspraken, zoals het uitzetten van je telefoon binnen de school en het geven van de PBS gedragsles over het Chromebook, zorgen wij er samen voor dat de school ook op het gebied van de diverse media een sociaal veilige plaats is. (bijlage 3)

3.10 Week tegen het pesten/ PBS pestpreventielessen.

De Week tegen het pesten is een landelijke week waarin elk jaar een ander onderwerp rondom pesten centraal staat. De essentie is dat kinderen leren op te komen voor degene die gepest wordt. Dit begint in de onderbouw al als een kind iets onaardigs zegt of doet. Voor de onderbouw, middenbouw en bovenbouw zijn er verschillende lessen opgesteld, op het niveau van de groep.

Naast het werken aan het thema in de pestweek worden elk jaar 3 lessen t.a.v. pestpreventie gegeven. Het aanleren van de routine Stop-Loop-Praat en hoe te reageren als iemand Stop-Loop-Praat gebruikt staan hierbij centraal. Ook tekenen alle leerlingen en personeelsleden na de herfstvakantie het contract tegen pesten. (bijlage 3 en bijlage 7)

4. Curatieve Schoolbrede aanpak

Met SWPBS hebben wij op 't Ravelijn het doel een positief schoolklimaat te creëren waarin alle leerlingen en volwassenen zich veilig voelen, zowel fysiek als psychisch, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Wij gaan daarbij uit van de volgende waarden:

Respect – Veiligheid – Verantwoordelijkheid.

Mocht uit de data vanuit Swissuite of Zien! blijken dat er toch sprake is van een sociaal onveilige situatie, of wanneer een leerling/ouder of medewerker aangeeft dat hij/zich sociaal onveilig voelt, dan hanteren wij de volgende eenduidige aanpak:

- De 5 sporenaanpak.

Stap 1: Stop, loop, praat vanuit de PBS preventieles. (bijlage 6)

Stap 2: Als de leerling het zelf niet op kan lossen dan gaat deze naar een leerkracht en legt het probleem voor.

Stap 3: De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een oplossingsgericht gesprek. De leerkracht biedt altijd hulp aan de 'gepeste' en begeleidt de 'pester'. De leerkracht probeert een oplossing te vinden voor de ruzie/pesterijen en nieuwe afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er consequenties. Zie PBS consequentielijst (bijlage 8)

Stap 4: Bij herhaling van de pesterijen/ruzies wordt dit in de klas bespreekbaar gemaakt en wordt de klas medeverantwoordelijk gemaakt voor het voorkomen van het pestgedrag/ruzies. Er wordt terug gewezen naar de gemaakt klassenregels/schoolafspraken. Iedereen moet het fijn hebben op school.

Stap 5: Bij herhalende pesterijen/ruzies neemt de leerkracht duidelijk stelling in en keurt het pestgedrag nadrukkelijk af. De leerkracht houdt een individueel gesprek met de pestende leerling waarin de consequenties van het pestgedrag duidelijk wordt besproken. Tevens zal indien nodig een herstel gesprek plaats vinden. Kern van het herstellen is het feit dat pesten iets beschadigt, relationeel en/of materieel. Het biedt de 'pester' de kans de schade te herstellen. En er worden sluitende afspraken gemaakt om pesten voor de toekomst te voorkomen. Een herstelgesprek kan ook plaatsvinden nadat er een consequentie is uitgedeeld.

Consequenties wanneer stap 1 t/m 5 niet het gewenste effect op levert:

Fase 1; een gesprek met de ouders. Medewerking van ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle ondernomen stappen vastgelegd in Parnassys in overleg met IB-er. We verwachten van ouders dat zij het belang van de aandacht voor het ongewenste gedrag onderschrijven.

Fase 2; bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, coördinator sociale veiligheid, gedragspecialist en schoolmaatschappelijk werk. Vervolgens zal er een GFA (gedragsfunctie analyse) worden gemaakt voor desbetreffende leerling. Vanuit de GFA zal worden bekeken of er een GIP (gedrag interventie plan) aangemaakt moet worden.

Fase 3; in extreme gevallen kan een leerling in overleg met het MT een Time out krijgen. Het MT bepaalt bij elke leerling op welke wijze en waar buiten de groep de time-out wordt ingezet.

Op groepsniveau zal de leerkracht de gedragslessen van PBS pestpreventie herhalen. Ook zal de leerkracht de leerlingen reminders geven om het pestgedrag tegen te gaan.

De woorden 'pester' en 'gepeste' zetten we hier tussen haakjes. Wij benoemen dit gedrag en degene die het uitvoert niet als zodanig. Wij hanteren het motto: 'Alles wat je aandacht geeft, groeit'. Dus als wij als leraren veelvuldig het woord pesten noemen schenken we aandacht aan **wat we juist niet willen zien**. SWPBS schenkt aandacht aan gedrag **wat we juist wel willen zien**, positief gedrag wordt daarom beloond: een goede stop-loop-praat routine, je medeleerling ondersteunen als toeschouwer, op tijd stoppen met ongewenst gedrag is op onze school een compliment waard! In de pestpreventielessen wordt niet gesproken over pesten, maar over niet respectvol of ongewenst gedrag.

Concreet betekent dit dat elke vorm van pesten **direct** wordt aangepakt. Het wordt niet uitgesteld tot een later tijdstip. Dit betekent dat zodra er een melding van pesten wordt gedaan bij de leerkracht of sociale veiligheid coördinator er meteen actie wordt ondernomen richting de betrokken personen. Wat we hiermee willen bereiken is dat pesten op school niet wordt geaccepteerd, nu niet en nooit niet!

5. Incidentenbeleid t.a.v. sociale veiligheid personeel

Om de sociale veiligheid van het personeel te bewerkstelligen heeft het MT de taak om personeelsleden te begeleiden zodat zij zich veilig voelen. Tweejaarlijks wordt een tevredenheidsonderzoek uitgezet binnen het team via Vensters. De resultaten worden jn besproken met het MT en bestuur en uiteraard teruggekoppeld in het team.

Indien er incidenten zijn voorgevallen welke van invloed kunnen zijn op de veiligheid van leerlingen dan voert de directeur of de betrokken teamleider een nagesprek. Op basis van dit gesprek kan er verwezen worden naar de personeelsadviseur. Zij kan indien wenselijk bedrijfsmaatschappelijk werk inzetten of een afspraak maken bij de bedrijfsarts.

Jaarlijks wordt het team getraind door de interne agressie coaches (in opleiding) Nick Jansen en Patrick Visser. De training bestaat

grotendeels uit het versterken van de competenties om agressie te voorkomen. Een deel van de training is gericht op het handelen in agressieve situaties. De trainingen worden uitgezet in de jaarplanning. In het schooljaar 2018-2019 en 2019-2020 is het team getraind door Flinch agressie hantering. We kiezen vanaf 2020 voor interne coaches om de samenhang met SWPBS te waarborgen.

6. De samenwerking met ouders

Een goede samenwerking met ouders is een essentieel onderdeel van SWPBS en preventie van ongewenst gedrag.

Alle ouders van de leerlingen van 't Ravelijn worden geïnformeerd over de preventieve aanpak van ongewenst gedrag. Alle ouders worden ingelicht via ouderavonden, de nieuwsbrief, de website van de school en de schoolgids. Daarbij krijgen zij ook advies over hoe om te gaan met pesten en ongewenst gedrag en op welke manier zij hun kind het beste kunnen benaderen.

Ouders hebben een belangrijke rol in het signaleren van pestgedrag. Wanneer zij signalen zien van pestgedrag bij hun kind (als slachtoffer dan wel dader) kunnen zij dit altijd melden bij de leerkracht van hun kind, bij de intern begeleider, de schoolcontactpersoon of directie.

Wanneer een interventie op het gebied van ongewenst gedrag nodig is zullen ouders hier altijd van op de hoogte worden gesteld. In een gesprek wordt aangegeven welke interventie ingezet wordt en worden afspraken gemaakt over de manier waarop de ouders hun kind het beste kunnen begeleiden en reageren.

Niet al het pestgedrag is te zien. Zoals al eerder beschreven kan pestgedrag ook onzichtbaar voor komen. Als een kind thuis vertelt over pestgedrag op school, of ouders hebben een vermoeden van pestgedrag, dan is het belangrijk om dit op school te bespreken. Vaak zullen leerlingen vragen dit niet te doen, bang dat het pestgedrag toeneemt of dat het op een andere manier door gaat. Toch is het belangrijk om contact op te nemen met de leerkracht. Deze zal in overleg tot actie over gaan. Het kan zijn dat dit voor de leerling spannend of eng is. Toch is het belangrijk om actie te ondernemen anders blijft de situatie bestaan en wordt het probleem niet opgelost.

Vaak is pestgedrag na een actie binnen school afgelopen. Helaas is dit niet altijd zo.

Pesten kan langdurig door gaan. Ouders, leerlingen en de school kunnen dan het idee hebben dat niets helpt. Door in gesprek te blijven, te zoeken naar mogelijke oplossingen en deze in te zetten, is aan pesten altijd wat te doen.

7. Contact Ketenpartners.

Een nauwe samenwerking tussen school en ketenpartners is van belang om de sociale veiligheid binnen de school te bevorderen. Het MT van 't Ravelijn heeft veel verschillende contacten met de wijkagent, betrokken hulpverleningsinstanties, etc.

8. Coördinator Sociale Veiligheid.

De commissie sociale veiligheid is het aanspreekpunt binnen de school voor leerlingen, ouders en leerkrachten wanneer er gepest wordt en de vijf sporenaanpak binnen de groep niet gewerkt heeft. De commissie sociale veiligheid kent de routing die nodig is om het probleem aan te pakken en onderneemt hierin actie. Een lid van de commissie Sociale veiligheid kan samen met de leerkracht en leerling kijken hoe het probleem opgelost kan worden.

Wanneer ouders zorg hebben rondom hun kind kunnen zij vanzelfsprekend altijd terecht bij de groepsleerkracht.

Mochten ouders in vertrouwen een gesprek willen over hun kind kunnen zij terecht bij een lid van de commissie sociale veiligheid coördinator van 't Ravelijn. Ook leerlingen kunnen altijd bij deze personen terecht. Tevens heeft de commissie sociale veiligheid de volgende taken:

- Laagdrempelig aanspreekpunt voor ouders en leerlingen
- Klankbord voor personeel
- Actieve bijdrage: voorlichtingen en preventieve activiteiten organiseren
- Borging Sociale veiligheidsplan (uitleg nieuwe medewerkers, uitdelen tijdspad van sociale veiligheidsplan, zorgdragen dat het MT initieert dat alle teamleden jaarlijks worden geschoold in het omgaan met, preventie van agressie. Bijlage 11)

De coördinator sociale veiligheid is gesprekspartner en beleidsadviseur naar de directie/inspectie. De commissie sociale veiligheid monitort de feitelijke en ervaren veiligheid en welbevinden van de leerlingen d.m.v. Zien! Het MT monitort de gegevens van het personeel en de ouders.

9. Ondertekening

Met dit protocol sociale veiligheid willen alle betrokkenen bij 't Ravelijn laten zien dat:

- Alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig mogen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- We door regels en afspraken zichtbaar te maken, het mogelijk maken dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken.
- We door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan.

Dit sociale veiligheidsplan wordt onderschreven door alle teamleden, vertegenwoordigers van de ouders uit de medezeggenschapsraad, vertegenwoordigers van leerlingen in het PBS kidsteam en de directie van 't Ravelijn.

Directie 't Ravelijn:

Naam:

Datum:

Handtekening:

MR 't Ravelijn

Naam:

Datum:

Handtekening:

PBS kids team 't Ravelijn

Naam:

Datum:

Handtekening:

10. Bijlagen

- Bijlage 1 : PBS schooldocument.
  - bijlage 1 a: gele interventies
  - bijlage 1 b: rode interventies
- Bijlage 2 : PAD handboek
- Bijlage 3 : Protocol Sociaal emotionele projecten
- Bijlage 4 : Protocol Time in
- Bijlage 5 : Protocol Bedaar ruimte
- Bijlage 6 : PBS pestpreventielessen
- Bijlage 7 : Pest-contract
- Bijlage 8 : Consequentielijst PBS
- Bijlage 9 : Protocol Time-out
- Bijlage 10: Protocol Zien!
- Bijlage 11: Protocol omgaan met verbale, mentale en fysieke agressie
(twee personeelsleden doen de cursus en schrijven daarna dit protocol)
- Bijlage 12: Protocol Meldcode

Tijdspad beleidsplan Sociaal Veiligheid

Het gehele jaar worden elke week PAD-lessen en PBS-gedragslessen gegeven.
 Elke maand wordt er in een teamvergadering aandacht besteed aan de herhaling van de agressie regulatietraining voor het personeel.
 Elke groep volgt per schooljaar 10 lessen Rots en watertraining.

Maand:	Wat te doen:
September	<ul style="list-style-type: none"> • PAD herhalingslessen /groepsvorming • PAD thema sociaal-emotioneel • Voorlichting in klassen tav sociale veiligheid • Week tegen pesten: eerste les pest preventie PBS • Elke maand 1 les mediawijsheid in bovenbouw
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> • Sociogram groep 1 t/m 4 (parnassys) week voor herfstvakantie, in de bovenbouw kan dit ingezet worden als extra middel om je klas in beeld te brengen. • Zien! Groepsafname + opstellen IHP • Eerste les Mediawijsheid bovenbouw (daarna maandelijks 1 les) • Tweede les pest preventie PBS • Tekenen antipestcontract door leerlingen en leerkrachten week voor herfstvakantie • Start project iedereen is anders (psycho-educatie bovenbouw)
November	<ul style="list-style-type: none"> • Derde les pest preventie PBS • Mediamasters (schoolverlaters)
December	<ul style="list-style-type: none"> • Voorlichting Halt vuurwerk
Januari	
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • Sociogram tweede keer. • Zien! Tweede groepsafname en evalueren en bijstellen IHP • Zien! Vragenlijst leer- en leefklimaat 6-8 en vragenlijst Zien! sociale vaardigheid 6-8 of de leerlingenvragenlijst via vensters • Herhalingsles 1 pest preventie PBS
Maart	<ul style="list-style-type: none"> • Herhalingsles 2 pest preventie PBS • Invullen medewerkers tevredenheidsonderzoek • Invullen ouders tevredenheidsonderzoek • Start SoVa • Start Seksuele voorlichting
April	
Mei	<ul style="list-style-type: none"> • Herhalingsles 3 pest preventie PBS • Voorlichting Halt jeugdcriminaliteit • Op tijd voorbereid: voorlichting tav. omgaan met alcohol, drugs en gameverslaving • Voor juni gegevens veiligheidsbeleving naar inspectie sturen door directie.
Juni	